

1. Asia

Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry:n epäilty määräävän markkina-
aseman väärinkäyttö valtakunnallisilla säveltaiteen tekijänoikeuksien kollektiivisen hallinnon markkinoilla

2. Osapuolet

Asianosainen:
Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry

Toimenpidepyynnön tekijä:
MTV Sisällöt Oy

3. Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto poistaa asian käsittelystä.

4. Asian vireilletulo ja selvitystoimenpiteet

1. MTV Sisällöt Oy (jäljempänä MTV) on tehnyt Kilpailu- ja kuluttajavirastolle (jäljempänä KKV) 3.7.2015 toimenpidepyynnön, jonka mukaan yritys epäilee Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry:n (jäljempänä Teosto) syyllistyvän määräävän markkina-asemansa väärinkäyttöön AV-sisältöpalvelujen musiikinkäyttökorvauksia koskevalla hinnoittelullaan. MTV:n mukaan Teoston hinnoittelu on läpinäkymätöntä ja syrjivää suhteessa eri toimijoihin ja jakeluteknikoihin. MTV arvioi toimenpidepyynnössään, että hinnoittelumalli on myös johtanut suhteettoman korkeisiin tekijänoikeuskorvauksiin.
2. KKV:n alustava arvio Teoston hinnoittelukäytäntöihin liittyvistä keskeisistä kilpailuongelmista laadittiin Teostolta ja sen käyttäjäasiakkailta saatujen kirjallisten ja suullisten selvitysten pohjalta. Arvio esiteltiin Teostolle 6.4.2016. Teosto toimitti KKV:lle kuvauksen järjestön uudesta AV-sisältöpalvelujen musiikinkäyttökorvausten hinnoittelumallista 14.10.2016, jonka jälkeen KKV toteutti markkinakuulemisen ehdotettujen muutosten kilpailuvaikutusten arvioimiseksi. Teoston käyttäjäpalautteen pohjalta muokkaamat uudistetut maksullisia ja maksuttomia AV-sisältöpalveluita koskevat hinnastot astuivat voimaan 1.1.2017. KKV on tämän jälkeen saanut Teostolta ja yhdeltä käyttäjäasiakkaalta lisäselvityksiä asiaan liittyen.

5. Asiaselostus

5.1. Osapuolet

3. Teosto on suomalainen musiikintekijöiden yhdistys, jonka tarkoituksena on valvoa ja hallinnoida säveltaiteellista ja siihen liittyvää kirjallista tekijänoikeutta Suomessa ja ulkomailla sekä edistää kotimaista luovaa säveltaidetta ja sen yleisiä edellytyksiä.¹ Keskeinen osa Teoston toimintaa on myöntää lupia yhdistyksen edustamien noin 30 000² oikeudenhaltija-asiakkaan teosten saattamiseen yleisön saataviin ja teoskappaleiden valmistamiseen. Yhdistyksen oikeudenhaltija-asiakkaita ovat säveltäjät, sovittajat ja sanoittajat sekä musiikin kustannustoimintaa harjoittavat yritykset.³
4. MTV on suomalainen media-yhtiö, jonka liiketoiminta-alueisiin kuuluvat sähköinen viestintä, yrityislehdet, päivälehdet, kirjat, aikakauslehdet, elokuvat ja musiikki. Yhtiö hallinnoi mm. kuluttajille maksuttomia, mainosrahoitteisia televisiokanavia (MTV3, Sub ja Ava), Katsomo- ja Filmnet-suoratoistopalveluita, MTV Total -maksukanavapaketteja sekä kyseisissä palveluissa yleisölle välitettäviä sisältöjä koskevia käyttöoikeus- ja korvausasioita. Yhtiön omistaa ruotsalaiseen Bonnier-konserniin kuuluva Bonnier Euro Holding AB.⁴

5.2. Toimenpidepyyntö

5. Toimenpidepyyntö perustuu olettamukseen Teoston määräävästä markkina-asemasta säveltaiteen tekijänoikeuksien hallinnoinnissa audiovisuaalisten ohjelmien markkinoilla Suomessa. Maksuttomia mainosrahoitteisia TV-kanavia, maksullisia TV-kanavia ja maksullisia tilauspohjaisia palveluita tulisi toimenpidepyynnössä esitetyn mukaisesti tarkastella yksinä Teoston menettelyn arvioinnin kannalta relevantteina markkinoina ("AV-sisällöntarjonnan markkinat").⁵ MTV:n mukaan Teosto on kaikille mainituilla markkinoilla toimiville säveltaiteen teosten käyttäjille pakollinen kauppakumppani, joka kykenee painostamaan käyttäjä-asiakkaitaan tekijänoikeuskorvausten perusteesta ja tasosta neuvoteltaessa. Jos korvauksia ei peritä tasapuolisesti, menettely vaikuttaa MTV:n arvion mukaan suoraan AV-sisällöntarjonnan markkinoilla kilpailijoiden keskinäiseen asemaan.

¹ Säveltäjien Tekijänoikeustoimisto Teosto ry:n säännöt, 3 §.

² Teosto, Musiikin tekijöille, <https://www.teosto.fi/tekijat>.

³ Säveltäjien Tekijänoikeustoimisto Teosto ry:n säännöt, 21 §.

⁴ MTV Sisällöt Oy, Toimenpidepyyntö koskien Teosto ry:n epäiltyä määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä, s. 3–4.

⁵ MTV arvioi, että kuluttajille maksuttoman sisällön laaja saatavuus Suomessa ohjaa vahvasti myös maksullisten sisältöjen hinnoittelua. Toisaalta kuluttajien valintaa eri liiketoimintamallein jaeltujen palveluiden välillä ohjaavat MTV:n mukaan tarjotut sisällöt ja niiden saatavuuden ajankohta.

6. Toimenpidepyynnön tekijän mukaan Teoston maksutonta ja maksullista televisiota koskeva hinnoittelu on ollut läpinäkymätöntä sekä taloudellisesti menestyviä käyttäjäasiakkaita syrjivää. Vaikka hinnastot ovat olleet julkisesti nähtävillä Teoston verkkosivuilla, korvauserusteet on ilmaistu osin epäselvästi, eikä hinnastoja ole MTV:n käsityksen mukaan noudatettu sellaisenaan. Liikevaihtoon perustuva hinnoittelumalli ei myöskään kuvasta musiikin arvoa käyttäjälle. Toimenpidepyynnön mukaan Teoston lähtökohtaisesti liikevaihtoperusteinen hinnoittelumalli onkin johtanut suhteettoman korkeisiin tekijänoikeuskorvauksiin yksittäisen kanavan liikevaihtoon ja -voittoon verrattuna. MTV on myös pitänyt aiempaa televisiosarjoja koskevan korvausprosentin korotusta kohtuuttomana.
7. Kohdellessaan eri jakelukanavia ja toimijoita eri tavoin, Teosto rajoittaa menettelyllään MTV:n arvion mukaan mediatyhtiöiden mahdollisuuksia uusien liiketoimintamallien ja jakelutapojen käyttöönottoon. Kolmeen erilliseen AV-lupatuotteeseen jaettava hinnoittelumallia ei MTV:n mukaan voida pitää oikeutettuna, sillä käyttäjien säveltaiteen teoksista saama lisäarvo tai niiden merkitys kyseisten toimijoiden liikevaihtoa tuottavana tekijänä ei vaihtelee jakelukanavien ja -teknologioiden välillä. Lisäksi MTV korostaa, ettei maksutelevisiokanavat ja tilausvideopalvelut erottelevaa hinnoittelumallia voida pitää teknologianeutraalina, koska edistyneempää teknologiaa käyttävät ja siitä taloudellisesti hyötyvät toimijat joutuvat maksamaan suhteessa korkeampia korvauksia.

5.3. Teoston AV-sisältöpalvelujen musiikinkäyttökorvauksia koskevat hinnoittelukäytännöt

8. Teosto perii säveltaiteen teosten oikeudenhaltijoiden puolesta lähettäjäryhtyksiltä ja muilta AV-sisältöpalveluiden tarjoajilta korvausta musiikin käytöstä osana kuluttajille tarjottuja AV-sisältöjä. Toimenpidepyynnön jättämisen aikaan yleisölle välitettäviä AV-sisältöjä koskevat käyttöluvat oli jaettu käytännössä kolmeen eri lupatuotteeseen:
 - a. kuluttajille maksuttomat TV-kanavat ja niihin liittyvät maksuttomat catch up -verkkopalvelut,
 - b. kuluttajille maksulliset TV-kanavat sekä
 - c. kuluttajille maksulliset tilausvideopalvelut.
9. Kukin edellä mainituista lupatuotteista perustui ns. rojaltiperiaatteelle, eli käyttöluvan hinta määriteltiin lähtökohtaisesti tietyinä prosenttiosuutena käyttäjän relevantista liikevaihdosta. Korvausprosentin suuruus määrytyi yleisölle välitettyjen AV-sisältöjen musiikkipitoisuuden mukaan, kunkin lupatuotteen oman kategorisoidun porrastuksen mukaisesti. Maksutelevisio- ja tilausvideopalveluita tarjoavia käyttäjäasiakkaita koskevissa hinnastoissa oli määritelty myös tilauskohtaiset vähimmäiskorvaukset (€/tilaus/kk).

10. Kuluttajille maksullisia televisiokanavia koskeva lupatuote oli tarkoitettu lähettäjäyrityksille, jotka perivät televisio-ohjelmiston välittämisestä yleisölle vastikkeen sisällön loppukäyttäjältä. Lupatuotteen kattamat oikeudet määriteltiin asiakaskohtaisesti kunkin lähettäjäyrityksen käyttämän lähetysjärjestelmän mukaan.⁶ Kuluttajille maksullisia tilausvideopalveluita koskeva (ns. S-VOD, eli Subscription Video-on-Demand) lupatuote oli tarkoitettu tilauspohjaisia audiovisuaalisia sisältöjä suoratoistotekniikalla kuluttajille tarjoaville käyttäjäasiakkaille, ja se kattoi käytännössä oikeuden tallentaa Teoston edustamien oikeudenhaltijoiden teoksia palveluntarjoajan hallinnoimille palvelimille sekä oikeuden välittää niitä palvelun loppukäyttäjälle siten, ettei loppukäyttäjällä ole mahdollisuutta tallentaa sisältöjä tallennusalustalleen pysyvästi. Käyttöluvan kattamien oikeuksien lisäksi maksutelevisiopalveluita ja tilausvideopalveluita koskevissa korvausprosentteissa oli havaittavissa selviä eroja.
11. Teosto aloitti jo vuonna 2012 neuvottelut eri käyttäjäasiakkaidensa kanssa uudesta AV-sisältöpalveluiden hinnoittelumallista, jolla korvausrakenne saataisiin vastaamaan aiempaa paremmin käytössä olevia jakelumalleja, musiikin arvoa ja todellisia yleisöjä. Yhdistys selvitti mahdollisuutta muuttaa hinnoittelumallia siten, että sisältöjen musiikkipitoisuutta koskevat tiedot yhdistettäisiin korvausprosenttia laskettaessa kunkin sisällön toteutuneisiin katsojamääriin. Toteutuneiden katsojamäärien raportointiin on kuitenkin liittynyt tiettyjen käyttäjäasiakkaiden kohdalla teknisiä ja muita esteitä. Teostolla on nykyisellään kuitenkin valmius ottaa korvausta määritettäessä huomioon lähettäjäyritysten raportoimat tiedot toteutuneista katsojaluvuista kuluttajille maksuttomien sisältöjen osalta.
12. Teosto päätti lopulta toteuttaa AV-sisältöpalveluita koskevien musiikin käyttökorvausten hinnoittelumallin uudistuksen vuonna 2016. AV-lupatuotteiden uudistuksessa pyrittiin löytämään hinnoittelumalli, jossa lineaarinen televisio ja tilausvideopalvelut voitaisiin yhteismitallistaa, ja joka mahdollistaisi käyttäjäasiakkaille sisältökokonaisuuksia koskevat muutokset aiempaa joustavammin. Käytännössä uudistuksen myötä kolmen eri hinnaston mallista siirryttiin kahteen erilliseen lupatuotteeseen. Kuluttajille maksuttomia AV-sisältöpalveluita sekä kuluttajalle maksullisia AV-sisältöpalveluita koskevat uudet hinnastot astuivat voimaan 1.1.2017.⁷
13. Kuluttajille maksullisia palveluita tarjoavia toimijoita koskevassa uudistuksessa hinnastossa korvauksen suuruus määräytyy nykyisellään kana-

⁶ Lupa kattoi esimerkiksi oikeuden päälähettykseen, rinnakkaislähettykseen tai edelleen lähettämiseen, digitaalisessa maanpäällisessä verkossa, satelliittivälityksenä, digitaalisessa kaapelitelevisioverkossa tai laajakaistaliittymän välityksellä suljetussa IPTV-verkossa.

⁷ Teosto, Hinnastot, <https://www.teosto.fi/kayttajat/hinnastot>.

van, kanavapaketin tai ohjelmakirjaston sisällön profiiliin (yht. 5 kpl) mukaan. Korvausprosentit vaihtelevat 0,65 ja 3,50 prosentin välillä.⁸ Hinnasto sisältää kuitenkin myös paketti- tai palvelukohtaiset vähimmäiskorvaukset (0,04–0,20 €/kk/tilaus). Maksutelevisiokanavilla yleisölle sisältöjä välittävien toimijoiden osalta voidaan soveltaa myös yksittäiselle maksutelevisiokanavalle määriteltävää kanavakohtaista kiinteää hintaa (0,0069–0,0241 €/kk/tilaus).

14. Teosto arvioi, että AV-sisältöpalveluiden kahteen lupatuotteeseen jakautuva liikevaihtopohjainen hinnoittelumalli on teknologianeutraali ja selkeä. Malli myös kuvastaa yleisölle välitettyyn ohjelmistoon sisältyvän musiikin määrää ja arvoa palvelussa. Hinnoittelumallin uudistus ei Teoston arvion mukaan tule aiheuttamaan kokonaismarkkinan tasolla merkittäviä muutoksia musiikin käytön kustannustasoon.⁹

5.4. Markkinakuulemisella esitetyt arviot

15. KKV toteutti yhtenä selvitystoimenpiteenään markkinakuulemisen, jossa Teoston käyttäjäasiakkaita pyydettiin arvioimaan Teoston ehdottaman uudistuksen (14.10.2016) vaikutuksia erityisesti teknologianeutraalisuuden, läpinäkyvyyden ja korvaustason ennakoitavuuden näkökulmasta. Selvityspyyntöön vastasi yhteensä 13 markkinatoimijaa.
16. Toimijat pitivät lähtökohtaisesti hyvänä sitä, että hinnoittelumallin uudistuksessa on pyritty teknologianeutraalisuuteen sekä hinnoittelun selkeyden ja läpinäkyvyyden lisäämiseen. Useassa vastauksessa tuotiin kuitenkin ilmi, että uudistus tulee johtamaan korvaustason nousemiseen paikoin kohtuuttomasti, erityisesti viihdesisältöjen osalta.
17. Teosto kertoi KKV:lle helmikuussa 2017 muokanneensa uudistettujen AV-lupatuotteiden hinnastoja (versio 14.10.2016) markkinakuulemisella esitettyjen näkemysten pohjalta ja julkaisseensa lopulliset versiot uusista hinnastoista verkkosivuillaan.

⁸ Maksutelevisiota ja tilausvideopalveluita koskevien hinnastojen yhdistämisen myötä elokuvia, sarjoja ja lastenohjelmia sisältävien maksukanavien korvausprosentti nousee aiemmasta kahdesta prosentista 3,50 prosenttiin. Teosto on perustellut kyseistä kanavaprofiilia koskevaa korotusta maksutelevisiossa yleisölle välitettyjen viihdesisältöjen musiikkipitoisuuden kasvulla. Teosto pitää uutta pakettikohtaisiin vähimmäiskorvauksiin perustuvaa maksullisten palveluiden hinnastoa myös aiempaa joustavampana, sillä se mahdollistaa palveluntarjoajalle tilauspakettien sisäiset muutokset ilman muutoksia tekijänoikeuskorvaukseen.

⁹ Teoston mukaan kuluttajille maksuttomia AV-sisältöjä tarjoavien lähettäjäyritysten ja palveluntarjoajien maksamat korvaukset tulevat pääsääntöisesti laskemaan uudistuksen myötä. [REDACTED]

[REDACTED] Maksullisten AV-sisältöjen osalta lähettäjäyritys- ja palveluntarjoajakohtaiset korvaussummat tulevat pääsääntöisesti pysymään samalla tasolla kuin ennen uudistusta. [REDACTED]

[REDACTED] Kokonaisuudessaan Teoston AV-sisältöpalveluita koskevat korvaustulot tulevat laskemaan vuositasolla noin 0,5 miljoonaa euroa.

6. Ratkaisun perustelut

6.1. Teoston asema markkinoilla

18. Kilpailulain (948/2011) 4 §:n 2 kohdan mukaan määräävä markkina-asema katsotaan olevan elinkeinonharjoittajalla tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymällä, jolla koko maassa tai tietyllä alueella on yksinoikeus tai muu sellainen määräävä asema tietyillä hyödykemarkkinoilla, että se merkittävästi ohjaa hyödykkeen hintatasoa tai toimitusehtoja taikka vastaavalla muulla tavalla vaikuttaa kilpailuolosuhteisiin tietyllä tuotanto- tai jakeluportaalla.
19. Määräävä markkina-asema ilmenee mahdollisuutena estää tehokas kilpailu markkinoilla ja toimia markkinoilla kilpailijoista, asiakkaista ja tavaran toimittajista riippumattomalla tavalla.¹⁰ Määräävässä asemassa oleva elinkeinonharjoittaja voi käyttää markkinavoimaansa hyväksi ilman, että se välittömästi ja merkittävästi menettää markkinaosuuttaan kilpailijoille.
20. Mikään muu tekijänoikeuksia hallinnoiva markkinatoimija ei edusta Suomessa yhtä laajaa säveltaiteen teosten repertoaria kuin Teosto. Teostoa voidaan täten pitää lähettäjäyritysten ja tilausvideopalveluiden tarjoajien näkökulmasta pakollisena kauppakumppanina säveltaiteen teosten välittämistä yleisölle koskevien käyttö lupien osalta. Lisäksi Teostolla on käytännössä lainsäädäntöön perustuva monopoli lisenssimyöntäjänä niillä säveltaiteen teosten massaluonteisilla käyttöalueilla, joilla opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt sille ns. sopimuslisenssijärjestön statuksen.¹¹ Teoston määräävä markkina-asema säveltaiteen tekijänoikeuksien kollektiivisessa hallinnoinnissa Suomessa on vahvistettu myös oikeuskäytännössä.¹²
21. Asian lopputulos huomioon ottaen, KKV ei pidä tarpeellisena ottaa lopullisesti kantaa Teoston markkina-asemaan. Teoston menettelyä on

¹⁰ Ks. esim. asiat 27/76 United Brands Company ja United Brands Continentaal BV v. komissio, kohta 65 ja 85/76 Hoffmann-La Roche & Co. AG v. komissio, kohta 38.

¹¹ Tekijänoikeuslain (404/1961) 2 luvun säännöksiin perustuvan sopimuslisenssijärjestelmän keskeisin toiminta-ajatus on, että sopimus, jonka tekijänoikeusjärjestö solmii edustamiensa tekijöiden puolesta, sitoo myös sellaista tekijää, jota kyseinen järjestö ei edusta. Käytännössä sopimuslisenssijärjestönä toimiva yhdistys voi siis myöntää teosten käyttäjille ns. blankettilisenssejä tekijänoikeuslaissa täsmennettyihin käyttötarkoituksiin. Saatuaan sopimuslisenssiin perustuvan avoimen, ei-teoskohtaisen käyttöoikeuden opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymältä yhteishallinnointijärjestöltä käyttäjällä on täysi varmuus siitä, että kyseisen järjestön ulkopuolisten tekijöiden korvausvaateet kohdistetaan yhteishallinnointijärjestöön, ei teoksen käyttäjään. Järjestön valinta tekijänoikeuslain 26 §:n mukaiseksi opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymäksi sopimuslisenssijärjestöksi edellyttää, että se edustaa merkittävää osaa niistä eri alojen teosten tekijöistä, joilla on oikeuksia tietyn sopimuslisenssisäännöksen nojalla käytettäviin teoksiin; tekijänoikeuslaki 26 § 2 mom.

¹² Kilpailuneuvoston päätös dnro 96/690/2000, annettu 27.2.2002, ja korkeimman hallinto-oikeuden päätös dnro 1004/2/02, taltio 1198, annettu 19.5.2003, sekä niissä viitatuut kilpailuneuvoston päätökset dnro 5/359/95, annettu 5.10.1995, ja dnro 22/359/96, annettu 1.6.1998.

kuitenkin tarkasteltu asiassa määräävän markkina-aseman väärinkäytön näkökulmasta.

6.2. Menettelyyn sovellettavat arviointiperiaatteet

22. Kilpailulain 7 §:n mukaan yhden tai useamman elinkeinonharjoittajan tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän määräävän markkina-aseman väärinkäyttö on kiellettyä. Väärinkäyttöä voi olla erityisesti:

- 1) kohtuuttomien osto- tai myyntihintojen taikka muiden kohtuuttomien kauppaehtojen suora tai välillinen määrääminen;
- 2) tuotannon, markkinoiden tai teknisen kehityksen rajoittaminen kuluttajien vahingoksi;
- 3) erilaisten ehtojen soveltaminen eri kauppakumppanien samankaltaisiin suorituksiin kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasetelmaan asettavalla tavalla; tai
- 4) sen asettaminen sopimuksen syntymisen edellytykseksi, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppatavan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.

23. Kilpailulain 7 § perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (jäljempänä SEUT) 102 artiklaan ja sitä on tulkittava yhdenmukaisesti 102 artiklan ja sitä koskevan unionin soveltamiskäytännön mukaisesti.

24. Määräävän markkina-aseman väärinkäytöksi voidaan katsoa muun ohella menettely, jossa määräävässä asemassa oleva elinkeinonharjoittaja hinnoittelee myymänsä tuotteen eri yksiköt eri tavalla, vaikka tällaiselle hinnoittelulle ei ole yksilöitävissä kustannusperustetta tai muuta objektiivisesti todettavissa olevaa ja kilpailuoikeudellisesti hyväksyttävää syytä. Markkinoiden toimivuuden kannalta ongelmalliseksi tällaisen dominantin elinkeinonharjoittajan menettelyn tekee se, että se voi asettaa eriävän hinnoittelun piirissä olevat asiakkaat keskenään epäedulliseen kilpailuasetelmaan. Tällaisella hintasyrjinnäksi kutsutulla menettelyllä voi siis olla markkinoita sulkeva tarkoitus tai seuraus sekä kilpailua mahdollisesti vääristävä vaikutus niillä markkinoilla, joilla syrjivää hinnoittelua harjoittavan yrityksen asiakkaat harjoittavaa liiketoimintaansa.¹³

¹³ Ks. esim. asiat 27/76 United Brands Company ja United Brands Continentaal BV v. komissio, annettu 14.2.1978, kohdat 232–234, ja C-52/07 Kanal 5 ja TV 4 AB v. Föreningen Svenska Tonsättars Internationella Musikbyrå (STIM) upa, annettu 11.12.2008, kohdat 44–46.

6.3. Teoston menettelyn arviointi

25. Oikeudenhaltijoita edustavien yhteishallinnointijärjestöjen hinnoitteluperusteiden tulisi olla selkeitä lisenssin laajuuden, keston ja hyödynnettävyyden suhteen. Kotimaisessa ratkaisukäytännössä on katsottu, että immateriaalioikeuksien käyttökorvausten tulee perustua oikeuden hyödyntämisen laajuuteen (käyttöperiaate) tai oikeuden käytöstä saataviin tuloihin (rojaltiperiaate). Joissain tapauksissa on mahdollista ottaa huomioon myös kustannusperuste eli esimerkiksi eri asiakkaiden aiheuttamia todistettavasti erilaisia kustannuksia.¹⁴
26. EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan teosten käytöstä lähetystoiminnassa perittävien korvausten voidaan olettaa lähtökohtaisesti olevan kohtuullisessa suhteessa teosten käytön taloudelliseen arvoon nähden, kun korvausten suuruus lasketaan käyttäjäasiakkaiden tulojen perusteella.¹⁵ Lisäksi unionitason oikeuskäytännössä on vahvistettu lähtökohta, jonka mukaan oikeudenhaltijoilla on oikeutettu intressi laskea todellisten tai todennäköisten esityskertojen perusteella heille kuuluvat korvaukset luvan antamisesta tekijänoikeudella suojatun teoksen esittämiseen, eli käytännössä ottaa korvauksen suuruutta laskettaessa huomioon myös käytetyt musiikin määrä.¹⁶
27. KKV on kiinnittänyt alustavassa arviossaan huomiota Teoston aiempaan menettelyyn, jossa kuluttajalle maksullisia televisiokanavia tarjoavia lähettäjäyhtiöitä sekä kuluttajalle maksullisia tilausvideopalveluita koskevat käyttöluvut oli eroteltu omiksi lupatuotteikseen. Käytännössä tilausvideopalveluita tarjoavilta toimijoilta perityt korvausprosentit ovat olleet maksutelevisiohinnastoa vastaavissa musiikkipitoisuuskategoriassa korkeammat. Esimerkiksi kategoriassa ”Elokuvat, sarjat ja lastenohjelmat” (musiikkipitoisuus max 75 %) tilausmaksutuloista perittävä korvausprosentti on ollut maksukanavia tarjoaville lähettäjäyhtiöille 2,00 prosenttia, S-VOD -palveluntarjoajalle taas 3,50 prosenttia. Eri toimijoilta perityt vähimmäiskorvaukset on myös määritelty hinnastoissa eri tavoin: maksutelevisiota koskevassa hinnastossa minimihinta on ollut kanavakohtainen, S-VOD hinnastossa taas käyttäjäkohtainen.
28. KKV:n arvion mukaan lineaarisesti lähetettävät maksutelevisiopalvelut ja kuluttajille maksulliset tilausvideopalvelut ovat kuluttajan näkökulmasta keskenään korvattavissa olevia tuotteita, ja täten niitä tarjoavien markkinatoimijoiden voidaan arvioida kilpailevan keskenään. Teoston lupatuotteiden hinnoittelun tulisi tästä syystä olla sellaista, ettei se johda

¹⁴ Esim. kilpailuneuvoston päätös dnro 96/690/2000, annettu 27.2.2002.

¹⁵ Asia C-52/07 Kanal 5 ja TV 4 AB v. Föreningen Svenska Tonsättars Internationella Musikbyrå (STIM) upa, annettu 11.12.2008, kohdat 36–37.

¹⁶ Asia C-52/07 Kanal 5 ja TV 4 AB v. Föreningen Svenska Tonsättars Internationella Musikbyrå (STIM) upa, annettu 11.12.2008, kohta 38 viittauksineen.

kilpailun vääristymiseen kuluttajille maksullisia AV-sisältöjä teknisesti erilaisin jakelutavoin tarjoavien markkinatoimijoiden välillä.

6.4. Johtopäätökset

29. KKV on selvittänyt Teoston hinnoittelua toimenpidepyynnön johdosta ensisijaisesti teknologianeutraalisuuden näkökulmasta. Teoston AV-sisältöpalvelujen musiikinkäyttökorvauksia koskeviin lupatuotteisiin ja hinnoittelumalliin toteutettua uudistusta voidaan pitää teknologianeutraalisuuden osalta oikeasuuntaisena. Hinnoittelumallin soveltaminen käytännössä osoittaa, johtavatko Teoston sopimusehdot tai muut menettelytavat jatkossa ilmeisen kohtuuttomaan hinnoitteluun tai asiakkaiden syrjintään. Asian selvittämistä ei tällä erää ole tarpeen jatkaa, mutta KKV voi ottaa asian uudelleen arvioitavakseen, mikäli jatkossa ilmenee viitteitä siitä, että Teoston sopimusehdot tai muut menettelytavat johtavat merkittäviin kilpailunvastaisiin vaikutuksiin.

7. Sovelletut säännökset

Kilpailulaki 4 §, 7 § ja 31 §.

8. Muutoksenhaku

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tässä asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta markkinaoikeudelta kilpailulain 44 §:n perusteella siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

9. Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antavat tutkimuspäällikkö Jarno Sukanen (puh. 029 505 3352) ja tutkija Milla Määttä (puhelin 029 505 3714). Sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Johtaja

Kirsi Leivo

Tutkija

Milla Määttä